

Eind september 2011 overleed op 92-jarige leeftijd de Amerikaan Wilson Greatbatch, misschien en zelfs waarschijnlijk, zegt de naam u helemaal niets, maar hij was de uitvinder van de pacemaker, u weet wel zo'n kastje dat bij mensen als het ware ingebouwd wordt om de hartfunctie te verbeteren. Voor veel mensen op de wereld heeft deze man een langer leven mogelijk gemaakt. De uitvinding kwam eigenlijk min of meer toevallig tot stand. Hij was bezig een apparaat te maken dat de hartslag op moest nemen en moest iets vasthouden en tegelijkertijd een weerstandje uit een bak achter zich pakken. Zonder te kunnen kijken deed hij een greep in de bak waar, voor zover hij wist, allemaal dezelfde weerstandjes in zaten en zette een, zoals bleek verkeerde, weerstand in zijn opnameapparaat. In plaats van iets op te nemen zond het apparaat plotseling een signaal uit wat in frequentie erg op een hartslag leek. Dat deed hem denken aan een gesprek wat hij had over de oorzaken van hartfalen: het ontbreken van een signaal van de ene helft van het hart naar de andere helft en zo ontstond dus de pacemaker. Volgens velen was dit toeval, maar hij noemde het pakken van die verkeerde weerstand de leiding van de hand van God.

Ach, de een noemt het wonder, de ander het lot hoorden we net in het liedje bij het moment van de kinderen. Want wonderen? Wat zijn dat eigenlijk nog? Nog niet zo heel lang geleden heeft er iemand serieus voorgesteld om een keurmerk voor wonderen in te stellen. Elke melding van een wonder zou onderzocht moeten worden door een hele groep van wetenschappers en vertegenwoordigers van diverse religieuze richtingen en die moesten dan zeggen of het echt een wonder was, of dat er misschien toch een logische verklaring voor het voorval te vinden was. Wat er dan moest gebeuren met die niet te verklaren zaken en of het onderzoek ook terug zou gaan in het verleden vermeldt het verhaal niet. Stel je voor, met terugwerkende kracht de wonderen van Jezus onderzoeken en kijken of het echt wel wonderen zijn en of ze het keurmerk wel verdienen. Vreemd allemaal, maar dit verhaal geeft ons wel gelijk een idee van de betekenis van het woord wonder: iets wat niet logisch te verklaren valt.

Vorig schooljaar gaf ik godsdienst aan mijn mentorklas op de Populier. Een van de hoofdstukken die ik met de klas moest behandelen ging over de wonderen van Jezus op weg naar Jeruzalem en als verwerking kreeg ik een opdracht van een collega over wonderen, wonderen van Jezus, maar ook meer in het algemeen. De leerlingen moesten zelf een songtekst over wonderen op Internet opzoeken die hun het meeste aansprak en daarover en over wonderen van Jezus en wonderen in het algemeen een aantal vragen beantwoorden. De werkstukken die dit opleverde zijn de inspiratie geweest voor een groot deel van deze dienst. De liedjes die in deze dienst gezongen zijn en worden zijn door de leerlingen toen aangedragen, de schriftlezingen zijn eigenlijk toen al door hen aangereikt en veel van de antwoorden die ze gaven zijn verwerkt in mijn verhaal.

Veel leerlingen gaven aan zelf weliswaar niet te geloven, maar gaven wel voorbeelden van wonderen, waarbij het wonder van de geboorte toch wel het meest genoemd werd. Het is niet voor niets dat er in deze dienst twee liedjes die eigenlijk met geboorte te maken hebben, zijn of worden gezongen. Het wonder zien de leerlingen dan niet zo zeer in de geboorte zelf, tenslotte is dat allemaal zeer goed te verklaren, maar meer in het feit dat er dan een klein mensje met een eigen willetje en een eigen geest op de wereld komt aan wie mensen zich van het ene op het andere moment ontzettend gaan hechten. Dat is het wonder in de ogen van de leerlingen.

Over de wonderen die Jezus deed waren de meesten eigenlijk vrij duidelijk. Ze zagen het min of meer als een soort reclame om mensen te overtuigen van de krachten die Jezus had. Genezing van zieken, opwekking van doden, uitdrijving van demonen, water in wijn veranderen, de storm tot bedaren brengen, over het water lopen, al die wonderen waren eigenlijk nodig om de mensen in Jezus en dus in God en zijn koninkrijk te laten geloven. Als je dat soort dingen voor je ogen ziet gebeuren, ja, dan moet je wel geloven, dan valt er niets meer te ontkennen.

Wat zijn wij dan eigenlijk slecht af als dat alleen zo zou zijn. Wij lezen alleen over die wonderen en toch zitten we hier op zondag in de kerk en geloven in Jezus zonder zelf die wonderen te zien, of zien we die toch wel een beetje? Ja, natuurlijk zien we die wel om ons heen, nou ja, als je ze wilt zien tenminste. Kijk inderdaad maar naar een pasgeboren kind en volg de ontwikkeling daarvan door de tijd, kijk naar de natuur en de regelmaat daarin, kijk naar de onmeetbaarheid van het heelal. Maar kijk ook eens nog dichterbij, kijk bijvoorbeeld eens naar de inzet van de leden van de jeugdkerk voor een goed doel, kijk naar de inzet van de mensen die de ouderenmiddag van vorige week zaterdag hebben verzorgd, kijk naar allerlei andere vormen van vrijwilligerswerk in de kerk, maar ook daarbuiten, allemaal gewoon omdat je andere mensen toch niet in de kou laat staan en eigenlijk is dat al een wonder op zich. Neem nu eens als wat uitgebreider voorbeeld dat goede doel van de jeugdkerk: geld bij elkaar halen voor de Stichting Onbegrensd Ondernemen, in de liturgie kunt u er meer over lezen. Eigenlijk een wonder: mensen met een handicap, die in het land, een ontwikkelingsland, waar ze leven weinig kansen hebben, leren om dingen te maken die hun handicap kunnen verlichten door ze onze technologie bij te brengen. En ze dan vervolgens de mogelijkheid te geven om een eigen plek in hun samenleving te verkrijgen, van min of meer verstotene naar iemand die totaal opgenomen is in zijn samenleving. Je zou het kunnen vergelijken met de schriftlezing over de melaatsen, daar gebeurde hetzelfde mee, een wonder dus, alle twee de verhalen!

Na dit voorbeeld terug naar de lijn van mijn verhaal. Wij hebben dus door onze wetenschap veel verklaard, in kaart gebracht en op formule gezet. Er zijn toch gewoon natuurwetten die steeds meer zaken verklaren? God stond vroeger in het centrum van de menselijke samenleving en in het centrum van de verklaringen van het voorkomen van allerlei verschijnselen, nu staat Hij aan de rand. Nog niet alles hebben we begrepen: de oorsprong van het leven is nog steeds iets wonderlijks, het heelal blijkt groter dan we dachten en er is nog wel meer onverklaarbaar.

Maar ja, hoe meer we verklaren, hoe meer het wonder lijkt te verdwijnen en dat brengt ons weer terug bij de vraag: wat is dat nu eigenlijk: een wonder?

Is een wonder alleen datgene wat wij niet kunnen verklaren, dus wat tegen onze natuurwetten, onze logica en onze kennis ingaat? Nee, zeker niet! In de Bijbel is er al van een wonder sprake als het gewone leven elke dag, ondanks alles wat de mensen allemaal met de schepping van God uithalen, ongestoord kan verlopen. Het opgaan van de zon elke morgen, het bloeien van bloemen ook op een vuilnisbelt, de wisseling van de seizoenen, eb en vloed van de zee, ja, de door God geschapen en aan ons gegeven mogelijkheid tot het leven in vrede en harmonie wordt in de Bijbel al iets wonderbaarlijks genoemd. Juist het gegeven dat de schepping en het leven zo ordelijk en rustig kan verlopen en eigenlijk hoort te verlopen, dat wekt de grootste verbazing in de Bijbel en daarin proeft men de aanwezigheid van God.

Naarmate de mensen nauwkeuriger de orde van de dingen om zich heen zijn gaan waarnemen, neemt de verbazing toe. Uitingen daarvan zijn bijvoorbeeld de Psalmen in de Bijbel over de schepping, juist omdat die mensenwereld en die dierenwereld zo kundig en ordelijk in elkaar zitten, juist daarom breekt men uit in een lofzang, zoals bijvoorbeeld in Psalm 147 vers 7 tot en met 9. Ik citeer:

Hef voor de HEER een hymne aan,
zing voor onze God een lied bij de lier,
voor hem die de hemel met wolken bedekt,
die de aarde met regen doordrenkt,
die het gras op de bergen laat groeien,
die voedsel geeft aan de dieren,
aan de roepende jongen van de raaf.

God, zegt Psalm 148, is een God die de wetten stelt en handhaaft voor al het geschapene. Ja, ook in de Bijbeltijd wist men van allerlei wetmatigheden en die wetmatigheden waren geen reden om God overboord te gooien, maar waren juist een reden te meer om God te prijzen.

Al die wonderlijke dingen, die wonderen die Jezus deed: het genezen van zieken, het uitdrijven van boze geesten, het opwekken van doden hadden dit ene doel: het herstellen van de orde die God bedoelt, die orde waarvan we soms een glimp kunnen opvangen.

Onze Heer Jezus Christus zette de wereld niet op zijn kop door de wonderen die Hij deed, Hij deed ze ook niet als een soort van laat ik het maar ledenwerving noemen, nee, Hij bracht de wereld juist weer op orde door tegenover de zonde de vergeving te zetten, tegenover ziekte tekenen van genezing en tegenover het gebonden worden door boze geesten tekenen van bevrijding.

De God die wonderen doet, heeft het gemunt op allerlei vernietigende machten van zonde, onrecht, ziekte en chaos. God is Koning en hij laat de wereld niet de vernieling ingaan, maar haalt haar er doorheen.

De schepping zal daarom juichen, hoorden en zongen we in het intochtslied Psalm 98: rivieren klappen in de handen en de bergen jubelen het uit, want Hij komt, God komt Zijn koninkrijk hier op aarde stichten, Hij komt Zijn heil en Zijn gerechtigheid naar ons toe brengen en soms, via die wonderen die elke dag gewoon om ons heen gebeuren kun je er al een glimp van opvangen.

Het grootste wonder van God: de opstanding van Jezus betekent dat zelfs de wanorde van de begraafplaats veranderen zal in de orde van de opstanding. Wie durft er met die kennis en zekerheid dan nog te zeggen dat de wonderen de wereld uit zijn?

Wie bekend is met de Bijbel en de christelijke traditie, wie kijkt met de ogen van het geloof zegt: het wemelt van de wonderen, je ziet ze overal om je heen. Er is een land achter de horizon, maar toch dichtbij genoeg om bereikbaar voor ons te zijn, een wonderlijk land, een land waar Jezus Koning is.

Wonderlijk dat te veel mensen dat maar niet willen of kunnen zien, of zullen ze het nog gaan zien? Ach, de wonderen zijn de wereld nog niet uit.

Amen